

GENÇ KALEMİLER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

Ocak 2025 | Sayı 5

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

KOTGEP Gururla Sunar...

İÇİNDEKİLER

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ ETKİNLİKLERİ

Türklerde kışın yeri

7

SABIHA GÖKÇEN

Gökyüzüne İlk Dokunuşun 92. Yılında

11

BALKANLAR'DA KIŞ KÜLTÜRÜ:

Geleneklerden Günümüze
Değişmeyen Ritüeller

13

CAHİT ARF BİLİM KÖŞEMİZ

Kelimelerle dünyayı tanıma

18

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

KOTGEP Gururla Sunar...

İÇİNDEKİLER

**KOSOVA TÜRK TOPLUMUNUN
KİMLİK İNŞASINDA KÜLTÜREL
MİRASIN ROLÜ** 19

Türklerde kışın yeri

**GENÇLERİN KÜLTÜR
AKTARIMINDAKİ ROLÜ** 22

Gökyüzüne İlk Dokunuşun 92. Yılında

**ÖMER SEYFETTİN KELİMELERLE
TARİH BÖLÜMÜ** 26

Kelimelerle dünyayı tanıma

**CAHİT ARF
BİLİM KÖŞEMİZ** 28

Kelimelerle dünyayı tanıma

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği!

Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir.

İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler.

Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir.

Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakrüzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ ETKİNLİKLERİ

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ AYI ETKİNLİKLERİ

Köklerden Günümüze: Türklerin Kış Ritüelleri, Sporları ve Kutlamaları

Kış ayları, Türk kültüründe yalnızca doğaya karşı verilen bir mücadele değil, aynı zamanda dayanışma, eğlence ve inancın bir yansıması olmuştur. Bu yazıda, İslamiyet öncesi Türklerden başlayarak Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine kadar uzanan geleneksel kış ritüellerini, kutlamaları ve sporları inceleyeceğiz.

1. İslamiyet Öncesi Türklerde Kış Ritüelleri ve Kutlamalar

İslamiyet öncesi Türk toplulukları doğa olaylarına büyük bir anlam yüklerdi. Kış, zorlayıcı bir mevsim olmakla birlikte, bereketin ve doğanın döngüsünün önemli bir parçasıydı.

- Nardugan (Yılbaşı Kutlaması):

Türklerin en eski kış ritüellerinden biri Nardugan Bayramıdır. Güneşin yeniden doğuşu olarak kabul edilen bu kutlama, kış gündönümünde (21 Aralık civarında) yapılırdı. Türkler, akçam ağacını süsleyerek dileklerde bulunur, tanrılara teşekkür ederdi. Bu kutlama, günümüzde yılbaşı ağacı süsleme geleneğine kaynaklık etmiştir.

- Kış Tanrılarına Adaklar:

Göktanrı inancında, doğaya hükmeden tanrılar için kurbanlar kesilir, kışın sert geçmemesi için dualar edilirdi. Kış fırtınalarını dindirmek için ateş yakılır, ateşin üzerinden atlanarak kötü ruhlardan arınma ritüeli gerçekleştirilirdi.

- Kış Avları:

Kış, hayvanların izinin sürüldüğü ve toplumsal dayanışmanın arttığı bir dönemdi. Türkler, avcılığı hem bir spor hem de geçim kaynağı olarak görürdü. Kurt, ayı ve geyik avları, cesaretin ve maharetin sergilendiği etkinliklerdi.

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ ETKİNLİKLERİ

2. Selçuklu Döneminde Kış Etkinlikleri ve Sporları

Selçuklular, kış aylarında hem sosyal hem de sportif etkinliklere büyük önem verirlerdi. Bu dönemde, özellikle askeri eğitim ve atlı sporlar ön plandaydı.

- **Cirit:**
Selçuklular döneminde gelişen cirit oyunu, kış aylarında kar üstünde oynanırdı. Hem bir savaş hazırlığı hem de eğlence olarak görülen bu spor, savaşçıların çevikliğini artırırdı. Cirit, kış festivallerinde sıkça düzenlenirdi.

- **Kar Üstünde Güreş:**
Selçuklular, yağlı güreş kadar kar üstünde güreşi de severdi. Kışın, meydanlarda veya köylerde düzenlenen güreş müsabakaları, halkın büyük ilgisini çekerdi.

- **Kışta Sohbet Geleneği:**
Selçuklu hanlarında ve köy odalarında, kış aylarında hikaye anlatma (destanlar ve Dede Korkut hikayeleri), ney dinletileri ve saz çalma gibi gelenekler yaygındı. Kış geceleri, halkın bir araya gelerek kültürel aktarımlar yaptığı dönemlerdi.

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ ETKİNLİKLERİ

3. Osmanlı Döneminde Kış Festivalleri ve Gelenekleri

Osmanlı, kış aylarında halka moral vermek için birçok etkinlik düzenlerdi. Bu etkinlikler, sosyal yapıyı güçlendirirken Osmanlı sarayında da ayrı bir gösteri haline gelirdi.

- Helva Sohbetleri:

Osmanlı kış gecelerinin en bilinen etkinliklerinden biri helva sohbetleriydi. Sarayda veya konaklarda düzenlenen bu etkinliklerde şairler, meddahlar ve müzisyenler bir araya gelir, helva ikramı eşliğinde sanat ve edebiyat konuşulurdu.

- Kış Panayırı ve Buz Festivalleri:

Kış mevsiminde buz pateni ve kızak yarışları gibi etkinlikler İstanbul'da düzenlenirdi. Boğaz'ın donduğu zamanlarda, halk buz üstünde kayar, Osmanlı padişahları da bu etkinliklere bizzat katılırdı.

- Hizan Geceleri ve Kış Konserleri:

Osmanlı döneminde, kapalı mekanlarda müzik icraları düzenlenir ve halk kış boyunca bu konserlerle eğlenirdi. Özellikle sarayda düzenlenen kış eğlenceleri ve Mevlevi ayinleri dönemin en prestijli etkinlikleri arasındaydı.

- Hayır ve Dayanışma Geceleri:

Kışın zor koşullarında yoksullara yardım etmek Osmanlı kültürünün önemli bir parçasıydı. "Zimem Defteri" uygulaması, halk arasında dayanışmayı artırırdı. Zenginler, bakkal defterlerinden borçları ödeyerek yoksullara destek olurdu.

TÜRK KÜLTÜRÜNDE KIŞ ETKİNLİKLERİ

4. Türk Kültüründe Kış Hazırlıkları ve Dayanışma Geleneği

Kış aylarına hazırlık, Türk topluluklarında bir kültür haline gelmiştir. Hem İslamiyet öncesinde hem de Osmanlı döneminde kış hazırlıkları toplumsal birlikteliği güçlendirmiştir.

- Kış Hazırlıkları (Tarhana, Sucuk, Pastırma):

Türkler, kışın zor koşullarına dayanabilmek için tarhana, pastırma, sucuk gibi dayanıklı gıdalar hazırlardı. Bu hazırlıklar genellikle imece usulüyle yapılırdı.

- Hayvanlar İçin Yem Dağıtımı:

Kışın, kuşlar için buğday serpmek veya dağlara yem bırakmak Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde yaygındı. Bu gelenek, doğa ile iç içe olan Türk kültürünün bir parçasıdır.

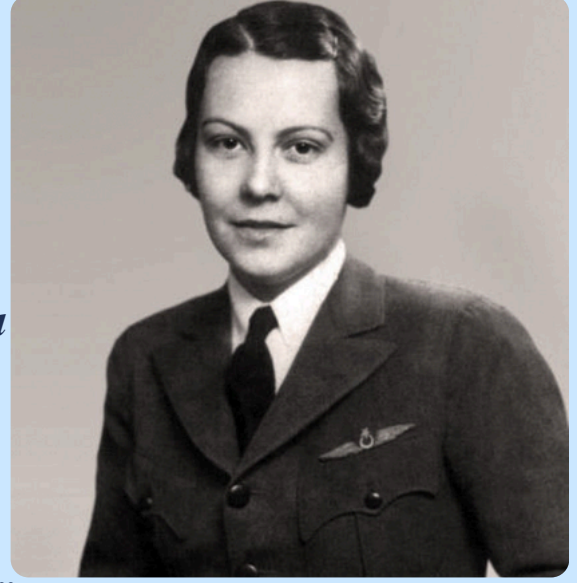
SABIHA GÖKÇEN

GÖKYÜZÜNE İLK DOKUNUŞUN

92. YILINDA

“Kuşların özgürlüğünü kıskandım ve gökyüzünü yurdum bildim.” – Sabiha Gökçen

Türk havacılık tarihinin altın harflerle yazılan sayfalarından biri, 9 Ocak 1933 günü açıldı. O gün, gökyüzüne adanmış bir yaşamın ilk resmi adımı atılmış ve bir genç kadın, cesaretin simgesi olarak havacılık tarihine adını kazınmıştır. Sabiha Gökçen, henüz 21 yaşında, Atatürk'ün kılavuzluğunda çıktığı bu yolculukla yalnızca Türkiye'nin değil, dünyanın ilk kadın savaş pilotlarından biri olmayı başarmış; hayallerin, azmin ve kararlılığın sembolü haline gelmiştir.

Hikâyenin Başlangıcı: Yetimhaneden Gökyüzüne

Sabiha, 1913 yılında Bursa'da dünyaya geldi. Küçük yaşta anne ve babasını kaybettiğinde, hayata tutunma mücadelesini yetim bir kız çocuğu olarak vermek zorunda kaldı. Ancak onun kaderi, 1925 yılında Atatürk'ün Bursa ziyareti sırasında değişti. Bu zeki ve cesur kız çocuğu, Gazi'nin dikkatini çekmiş, o günden itibaren Atatürk tarafından evlat edinilerek Çankaya Köşkü'nde büyütülmüştü.

Atatürk'ün eğitimde çağdaşlık ve bilimi esas alan vizyonu, Sabiha'nın hayatını şekillendirdi. İlk gençlik yıllarından itibaren “gökyüzünün sessiz çağrısı” onu kendine çekti. Atatürk'ün de desteğiyle havacılık eğitimi almak üzere bir serüvene atıldı. Bu serüven, sadece bireysel bir başarı değil, Türk kadınının modernleşme yolundaki destanının bir parçasıydı.

İlk Uçuş: Gökyüzüne Kanat Açan Kadın

9 Ocak 1933, Sabiha Gökçen'in gökyüzüne ilk kez profesyonel olarak kanat açtığı gündü. Bu uçuş, Türk kadınının modern Türkiye'deki rolünü simgeleyen sembolik bir olaydı. Atatürk'ün o günlerde dile getirdiği şu söz, bu olayın önemini özetler nitelikteydi:

“Türk kadını artık yalnızca evinin değil, hayatın her alanının bir parçasıdır. Gökyüzüne kanat açacak kadar cesur ve ileri görüşlüdür.”

Sabiha, ilk uçuşunu başarıyla tamamladığında yalnızca teknik bir başarıya imza atmamış; aynı zamanda kadınların cesaretini ve hayallerini temsil eden bir figüre dönüşmüştü.

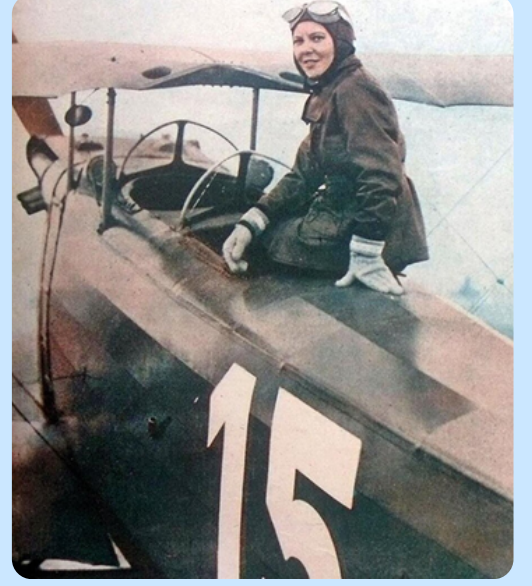
SABIHA GÖKÇEN

GÖKYÜZÜNE İLK DOKUNUŞUN

92. YILINDA

Türk Havacılığında Bir Devrim

Sabiha Gökçen'in havacılık kariyeri, sadece bir pilot olmanın çok ötesine geçti. 1936'da Rusya'daki Kızıl Ordu Havacılık Okulu'nda aldığı eğitimle profesyonelliğini pekiştirdi. Aynı yıl, Türk Hava Kuvvetleri bünyesinde savaş pilotu olarak görev almaya başladı. Balkanlar ve Dersim Harekatı sırasında gösterdiği üstün başarı, onun bir kahraman olarak anılmasını sağladı.

Atatürk, Sabiha'nın başarısını gururla izliyordu. Bu başarı, yalnızca Türk kadını için değil, dünya çapında bir örnek teşkil ediyordu. 1938 yılında Brüksel'de düzenlenen Uluslararası Havacılık Kongresi'nde, Gökçen "Dünyanın İlk Kadın Savaş Pilotu" olarak tanındı ve alkışlandı.

Kadınların Gökyüzündeki Yükselişi

Sabiha Gökçen'in bu öncü başarısı, Türk kadınının sosyal, siyasi ve ekonomik hayatta var olma mücadelesinin bir parçasıydı. Cumhuriyet'in aydınlık vizyonu sayesinde eğitimde, iş hayatında ve siyasette hak ettiği yeri arayan kadınlar, gökyüzünde de hak iddia etmişlerdi.

9 Ocak 1933'teki bu ilk uçuş, aslında sadece bir havacılık başlangıcı değil, Türkiye'de kadının özgürleşme yolculuğunun bir sembolüydü. Sabiha Gökçen'in yükselişi, binlerce genç kızın ufkunu açtı. Gökyüzü artık yalnızca bir hayal değil, ulaşılabilir bir hedefti.

Ebedi İlham Kaynağı

Bugün Sabiha Gökçen'in adı, Türkiye'nin en büyük havalimanlarından birine verilmiş olsa da, onun mirası sadece bir isimle sınırlı değildir. O, cesaretin, azmin ve ilerici düşüncenin ete kemiğe bürünmüş haliydi.

9 Ocak, sadece onun ilk uçuşunun yıldönümü değil, aynı zamanda kadınların kendi sınırlarını aşarak başardıkları her şeyi kutladıkları bir gün olarak hatırlanmalıdır. Gökçen'in gökyüzüne bıraktığı izler, ilhamını bu toprakların sonsuz potansiyelinden alan genç nesiller için bir yol gösterici olmaya devam edecektir.

Gökyüzü sonsuzdur, tıpkı Sabiha Gökçen'in hayalleri gibi.

BALKANLAR'DA KIŞ KÜLTÜRÜ: GELENEKLERDEN GÜNÜMÜZE DEĞİŞMEYEN RİTÜELLER

Balkanlar'da kış, sadece bir mevsim değil, zamanın içinde donup kalmış geleneklerin, sıcacık dost sohbetlerinin ve dayanışmanın en derinden hissedildiği bir dönemdir. Kar altındaki köyler, dumanı tüten taş evler, ocak başında demlenen çaylar ve kıvrılan dar sokaklardan yükselen kahkaha sesleri, bu coğrafyanın kış ruhunu oluşturur. Kış, burada yalnızca soğuk değil, aynı zamanda insan sıcaklığının mevsimidir.

Kışa Hazırlık: Toplumsal Dayanışmanın Simgesi

Balkanlar'da kış hazırlıkları, sonbaharın sarı yaprakları dökülmeye başladığında başlar. “İmece” geleneği, komşuların, akrabaların ve dostların bir araya geldiği, emeğin paylaşıldığı, dayanışmanın en güzel örneklerinden biridir. Tarhana yoğrulur, turşular kurulup kavanozlara dizilir, kışlık odunlar istiflenir. Kilerler, kışın bereketini müjdeleyen lezzetlerle dolar: Reçeller, pekmezler, kurutulmuş meyve ve sebzeler, erişte ve tarhanalar, soğuk günlerde sofraları şenlendirecek birer hatıradır.

Özellikle dağ köylerinde “kavurma günü”, kış hazırlıklarının en önemli anlarından biridir. Büyük bakır kazanlarda et pişirilir, baharatlarla yoğrulup saklama kaplarına alınır. Bu, sadece bir yemek hazırlığı değil, kuşaktan kuşağa aktarılan bir ritüeldir. Çünkü Balkanlar'da kış, sadece doğaya değil, insan ilişkilerine de hazırlık gerektirir.

BALKANLAR'DA KIŞ KÜLTÜRÜ: GELENEKLERDEN GÜNÜMÜZE DEĞİŞMEYEN RİTÜELLER

Balkan Mutfağında Kış: Lezzetin ve Bereketin Buluşması

Balkan kış mutfağı, hem besleyici hem de nostaljik tatlarla doludur. Kosova ve Makedonya Türk mutfağında, geleneksel yemekler kış aylarında sofraların vazgeçilmezi haline gelir. Her lokma, geçmişten bugüne uzanan bir hikâyeyi içinde saklar:

🍲 Çiftelia: Kemikli et ve baharatlarla hazırlanan, kış sofralarının ağırbaşlı lezzeti.

🍲 Kapama: Lahana yapraklarıyla sarılan iç pilav, geleneksel bir kış klasiği.

🍲 Papara(Popara): Bayat ekmek, süt ve tereyağıyla yapılan basit ama doyurucu bir çorba.

🌿 Keşkek: Taş ocaklarda pişirilen, düğünlerden kış sofralarına kadar uzanan bir gelenek.

🍏 Komposto: Kurutulmuş meyvelerden yapılan, kış gecelerinin tatlı yoldaşı.

☕ Akıtma: Kış sabahlarında ocaktan yükselen mis kokusuyla kahvaltıların vazgeçilmezi.

Bu lezzetler, yalnızca açlığı gidermek için değil, birlikteliği ve paylaşılan anları çoğaltmak için de sofralarda yer alır.

BALKANLAR'DA KIŞ KÜLTÜRÜ: GELENEKLERDEN GÜNÜMÜZE DEĞİŞMEYEN RİTÜELLER

Kış Eğlenceleri: Soğuğun İçinde Sıcak Buluşmalar

Balkanlar'da kış, evlerin içine çekilen bir yalnızlık değil, dışarı taşan bir coşku ve eğlencedir. “Zimska Radost” (Kış Neşesi) adı verilen dönemde, gençler ve çocuklar için özel etkinlikler düzenlenir.

🛷 Kızak yarışmaları: Dağ köylerinde çocukların en büyük eğlencesi, buz gibi havada kıpkırmızı yanaklarla yapılan kızak yarışlarıdır.

👤 Kardan adam festivalleri: Mahalle aralarında, her biri farklı karaktere bürünen kardan adamlar yapılır.

🎭 Kış şenlikleri: Halk dansları, sıcak içecekler ve geleneksel oyunlarla kutlanan toplu etkinlikler.

🔥 Muhabbet geceleri: Uzun kış gecelerinde ocak başında toplanıp masallar anlatılır, şarkılar söylenir.

Her biri, soğuğu unutturan, insanları birbirine yakınlaştıran geleneklerdir.

BALKANLAR'DA KIŞ KÜLTÜRÜ: GELENEKLERDEN GÜNÜMÜZE DEĞİŞMEYEN RİTÜELLER

Modern Zamanda Kış Gelenekleri: Eski ile Yeninin Buluşması

Balkanlar'da kış gelenekleri, değişen zamanla birlikte evrilsede, ruhundan bir şey kaybetmemiştir. Günümüzde, geleneksel kış festivalleri bu kültürü yaşatmaya devam etmektedir:

❄️ Prizren Kış Festivali: Geleneksel yemek stantları, müzik dinletileri ve sanat etkinlikleriyle kışın en renkli anlarından biri.

⛷️ Sarajevo Kış Şenlikleri: Kış sporları ve kültürel aktivitelerle dolu bir festival.

🛍️ Üsküp Kış Pazarı: El yapımı hediyelikler, sıcak içecekler ve geleneksel Balkan tatlarıyla dolu bir etkinlik.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte “dijital imece” kültürü de yaygınlaşmış, sosyal medya aracılığıyla kış gelenekleri anlatılarak yeni nesillere aktarılmıştır. Kimi gençler büyüklerinden öğrendikleri yemek tariflerini paylaşıırken, kimileri eski halk oyunlarını videolarla tanıtmaktadır.

Kışın Manevi Boyutu: Sessizliğin ve Derinliğin Mevsimi

Balkanlar'da kış, sadece fiziksel bir değişim değil, aynı zamanda ruhani bir derinliktir. Uzun kış geceleri, insanların kendileriyle ve sevdikleriyle yüzleştiği, anıların tazelendiği, manevi bağların güçlendiği bir zamandır.

🌿 Helva Sohbetleri: Kış gecelerinde bir araya gelen aileler, helva kavururken sohbet eder, hikâyeler anlatır.

📖 Dini sohbetler: Köy odalarında veya evlerde, büyükler gençlere eski zamanları anlatır, dualar edilir.

🔥 Kış masalları: Büyükanneler, torunlarına uzun kış gecelerinde halk hikâyeleri anlatır, geçmişin gölgelerini bugüne taşır.

Balkanlar'da kış, sessizliğin içinde yankılanan bir hikâyedir. Kar taneleriyle birlikte düşen hatıralar, insanları birleştiren ve geçmişi bugüne taşıyan bir köprü olmaya devam eder.

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

CAHİT ARF BİLİM KÖŞEMİZ

- **Kosova Türk Toplumunun Kimlik İnşasında Kültürel Mirasın Rolü**
- **Gençlerin Kültür Aktarımındaki Rolü: Kosova Türk Gençliğinin**

KOSOVA TÜRK TOPLUMUNUN KİMLİK İNŞASINDA KÜLTÜREL MİRASIN ROLÜ

Kültürel miras, bir topluluğun tarihsel sürekliliğini sağlayan ve kimlik inşasında belirleyici bir faktör olan maddi ve manevi unsurlardan oluşur (Smith, 2006). Kosova'daki Türk toplumu açısından kültürel miras, sadece geçmişin bir yansıması değil, aynı zamanda geleceğe aktarılan bir kimlik inşası sürecidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar'daki mirası, Kosova'da bulunan camiler, medreseler, hamamlar ve köprüler gibi mimari yapılarla somutlaşırken, dil, geleneksel el sanatları, müzik ve halk dansları gibi unsurlar aracılığıyla da toplumsal hafızayı canlı tutmaktadır (İbrahimgil, 2018).

Bu çalışmada, Kosova'daki Türk toplumunun kimlik inşasında kültürel mirasın rolü analiz edilmekte ve kültürel mirasın korunmasının, kimliğin devamlılığı açısından taşıdığı önem tartışılmaktadır. Çalışma, kültürel mirasın kimlik oluşturma süreçleriyle ilişkisini açıklayan kuramsal yaklaşımlar çerçevesinde ele alınacaktır.

Kuramsal Çerçeve ve Literatür Taraması

Kimlik ve kültürel miras arasındaki ilişkiyi anlamak için hafıza mekânları (lieux de mémoire) kavramı önemli bir çerçeve sunmaktadır (Nora, 1989). Hafıza mekânları, belirli bir topluluğun kolektif kimliğini oluşturan ve toplumsal hafızayı sürdüren sembolik mekânlardır. Kosova'daki Osmanlı dönemi mimari eserleri bu bağlamda değerlendirilerek, Prizren'deki Sinan Paşa Camii, Priştine'deki Sultan Murat Türbesi ve Yakova'daki tarihi çarşı gibi yapılar, Kosova Türk toplumunun kimlik inşasında birer hafıza mekânı olarak ele alınabilir (Vırmiça, 2012).

Hobsbawm ve Ranger (1983) tarafından ortaya atılan “geleneğin icadı” kavramı da, kültürel mirasın kimlik inşasındaki rolünü anlamada önemli bir teorik çerçeve sunmaktadır. Buna göre, topluluklar belirli ritüelleri ve semboller aracılığıyla tarihsel süreklilik hissini güçlendirir. Kosova'daki Türk toplumu, geleneksel el sanatları, halk müziği ve mutfak kültürü gibi unsurlar sayesinde kültürel kimliğini sürdürmekte ve yeni kuşaklara aktarmaktadır (Recepoglu, 2023).

KOSOVA TÜRK TOPLUMUNUN KİMLİK İNŞASINDA KÜLTÜREL MİRASIN ROLÜ

Kosova'daki Türk Kültürel Mirası ve Kimlik İnşası

Kosova, Osmanlı döneminden itibaren çok kültürlü bir yapıya sahip olmuş ve Türk, Arnavut, Boşnak ve diğer toplulukların bir arada yaşadığı bir coğrafya haline gelmiştir. Bu bağlamda, Osmanlı'nın Kosova'daki mirası, sadece mimari eserlerle sınırlı kalmayıp, toplumsal yapı ve günlük yaşam pratikleri içinde de varlığını sürdürmüştür (Ayverdi, 2019).

Kosova Türklerinin kimlik inşasında kültürel mirasın oynadığı rol, birkaç ana eksenle ele alınabilir:

1. Maddi Kültürel Miras: Osmanlı döneminden kalma camiler, hanlar, medreseler ve çarşılar, Kosova'daki Türk kimliğinin en somut göstergeleridir. Prizren'deki Sinan Paşa Camii ve Priştine'deki Sultan Murat Türbesi, bu kültürel devamlılığın önemli mekânları arasında yer almaktadır (İbrahimgil, 2018).

2. Manevi Kültürel Miras: Geleneksel el sanatları, halk müziği ve mutfak kültürü, Kosova Türk toplumunun kimlik inşasında önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, Prizren'de kutlanan Nevruz Bayramı, hem Türk hem de diğer Balkan topluluklarının ortak kültürel hafızasını yansıtan önemli bir ritüeldir (Recepoglu, 2023).

3. Dil ve Eğitim: Kosova'daki Türklerin kimliğini koruyabilmesi açısından Türkçenin kamusal ve eğitim alanında varlığını sürdürmesi büyük önem taşımaktadır. Türkçe eğitim veren okullar ve kültürel dernekler, topluluk bilincinin güçlenmesine katkı sağlamaktadır (UNESCO, 2024).

Tartışma ve Değerlendirme

Kosova'daki Türk toplumunun kültürel miras yoluyla kimlik inşası süreci, hem yerel hem de küresel dinamiklerden etkilenmektedir. Küreselleşme ve modernleşme süreçleri, geleneksel kültürel unsurların dönüşümüne neden olmakta, ancak aynı zamanda kültürel mirasın korunması konusunda yeni farkındalıklar yaratmaktadır (Smith, 2006). UNESCO tarafından desteklenen kültürel miras projeleri, bu bağlamda Kosova'daki Türk eserlerinin korunması açısından kritik bir rol oynamaktadır (UNESCO, 2024).

Ancak, kültürel mirasın korunmasında karşılaşılan zorluklar da bulunmaktadır. Ekonomik yetersizlikler, siyasal dinamikler ve zamanla değişen toplumsal yapılar, kültürel mirasın sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Örneğin, bazı Osmanlı dönemi eserlerinin restorasyon sürecinde tarihi dokunun korunamaması, kimlik inşasında önemli olan hafıza mekânlarının değer kaybetmesine yol açmaktadır (Vırmiça, 2012).

KOSOVA TÜRK TOPLUMUNUN KİMLİK İNŞASINDA KÜLTÜREL MİRASIN ROLÜ

Sonuç

Bu çalışma, Kosova Türk toplumunun kimlik inşasında kültürel mirasın oynadığı kritik rolü ele almıştır. Hem maddi hem de manevi miras unsurlarının, toplumsal hafızanın korunmasında ve kimliğin yeni kuşaklara aktarılmasında önemli bir işlev gördüğü ortaya konmuştur. Ancak, bu mirasın sürdürülebilirliği açısından ekonomik, siyasal ve toplumsal boyutların dikkate alınması gerekmektedir.

Kaynakça

- Ayverdi, E. H. (2019). Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri: Kosova. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
- Hobsbawm, E., & Ranger, T. (1983). The Invention of Tradition. Cambridge University Press.
- İbrahimgil, M. Z. (2018). "Kosova'daki Türk Eserleri". Balkan Araştırmaları Dergisi, 5(2), 45-67.
- Nora, P. (1989). "Between Memory and History: Les Lieux de Mémoire." Representations, 26, 7-24.
- Recepoğlu, A. S. (2023). "Kosova'da Türk Kültür Mirası ve Toplumsal Kimlik". Balkan İncelemeleri Dergisi, 4(1), 78-96.
- Smith, L. (2006). Uses of Heritage. Routledge.
- UNESCO (2024). Dünya Kültürel Miras Listesi.

GENÇLERİN KÜLTÜR AKTARIMINDAKİ ROLÜ: KOSOVA TÜRK GENÇLİĞİNİN KÜLTÜREL KÖPRÜ MİSYONU

Kültürel aktarım, toplumsal kimliğin sürdürülebilirliği açısından kritik bir süreçtir. Geleneksel değerlerin yeni nesillere aktarılması, özellikle dijital çağın getirdiği değişimler ve küreselleşme dinamikleri nedeniyle dönüşüm geçirmektedir (Yıldırım, 2023). Kosova Türk gençliği, bu süreçte hem geleneksel kültürel mirası koruma hem de modern dünyaya entegre etme misyonu üstlenerek aktif bir rol oynamaktadır.

Bu çalışma, Kosova Türk gençliğinin kültürel miras aktarımındaki rolünü inceleyerek, gençlerin kültürel kimliklerini koruma ve yeniden üretme süreçlerine nasıl katkı sunduklarını analiz etmektedir. Çalışma, kültürel aktarım kuramları çerçevesinde gençlerin kültür taşıyıcısı ve dönüştürücüsü olarak oynadıkları rolü teorik ve ampirik veriler ışığında ele alacaktır.

Kuramsal Çerçeve ve Literatür Taraması

Kültürel aktarım ve gençlik ilişkisini anlamlandırmak için farklı kuramsal yaklaşımlar geliştirilmiştir. Bourdieu'nun (1986) kültürel sermaye kavramı, gençlerin kültürel mirasla ilişkisini açıklamak açısından önemli bir çerçeve sunmaktadır. Buna göre, bireylerin kültürel kimliği, toplumsal yapılar içinde öğrendikleri ve içselleştirdikleri semboller, pratikler ve değerler aracılığıyla şekillenir. Kosova Türk gençliği de, hem geleneksel pratikleri yaşatarak hem de bu mirası dijital araçlar yoluyla yeniden yorumlayarak kültürel sermayeyi sürdürülebilir kılmaktadır (Süleyman, 2023).

Kültürel aktarım bağlamında bir diğer önemli yaklaşım olan Appadurai'nin (1996) "küresel kültürel akışlar" modeli, gençlerin kültürel mirası dijitalleşme aracılığıyla yeniden şekillendirme sürecini anlamada yardımcı olmaktadır. Bu modele göre, kültürel aktarım, yerel ve küresel unsurların etkileşimiyle sürekli bir dönüşüm geçirir. Kosova Türk gençleri de sosyal medya, dijital sanat projeleri ve kültürel etkinlikler aracılığıyla geleneksel kültürü modern bağlamda yeniden üretmektedir (Yıldırım, 2023).

Son olarak, Mannheim'ın (1952) kuşak teorisi, gençlerin kültürel miras aktarımındaki farklılaşan rollerini açıklamada kullanılmaktadır. Mannheim'a göre, her kuşak, kendinden önceki kuşaklardan devraldığı kültürel mirası kendi sosyo-politik ve ekonomik bağlamı içinde yeniden yorumlar. Bu bağlamda, Kosova Türk gençliği, geleneksel değerleri yaşatma konusunda önceki nesillerden farklı yöntemler benimsemekte, özellikle dijital teknolojileri etkin şekilde kullanarak kültürel aktarımı farklı platformlara taşımaktadır (Balkan Gençlik Araştırmaları Merkezi, 2024).

GENÇLERİN KÜLTÜR AKTARIMINDAKİ ROLÜ: KOSOVA TÜRK GENÇLİĞİNİN KÜLTÜREL KÖPRÜ MİSYONU

Kosova Türk Gençlerinin Kültürel Aktarım Sürecindeki Rolü

Kosova Türk gençleri, kültürel mirası koruma ve yaşatma misyonu doğrultusunda çeşitli yöntemler geliştirmektedir. Bu süreçte özellikle gençlik platformları ve dernekleri, kültürel festivaller, dijital içerik üretimi ve sanatsal projeler gibi alanlarda aktif rol almaktadırlar.

1. Kosova Türk Gençleri Platformu (KOTGEP) ve Kültürel Miras Çalışmaları

Kosova Türk Gençleri Platformu (KOTGEP), 2024 yılında tarafsız bir gençlik inisiyatifi olarak kurulmuş olup, Kosova'daki Türk mirasını koruma, Türkçenin kullanımını teşvik etme ve gençler arasında kültürel bilinç oluşturma amacı taşımaktadır. Kendi imkânlarıyla ayakta kalan platform, Kosova Türk gençliğinin kolektif hafızasını güçlendirmeye yönelik projeler üretmektedir.

Bu bağlamda KOTGEP'in en önemli girişimlerinden biri, Genç Kalemler Projesidir. Bu proje kapsamında platform, Kosova'daki Türk gençlerinin kültürel belleğini kayıt altına almak ve yazılı kültürün sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla dört sayıdan oluşan bir yayın dizisi hazırlamıştır. Bu yayınlarda geleneksel Türk kültürü, Kosova'daki Türk toplumunun tarihi ve günümüz gençlerinin kimlik algısı üzerine yazılar yer almaktadır (KOTGEP, 2024).

Genç Kalemler Projesi, yazılı kültürün korunması ve akademik üretkenliğin teşvik edilmesi açısından önemli bir girişim olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca KOTGEP, kültürel mirasın sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla çeşitli atölyeler, söyleşiler ve etkinlikler düzenleyerek gençlerin aktif katılımını teşvik etmektedir.

2. Kültürel Festivaller ve Gençlik Etkinlikleri

Kosova'da gençlerin aktif katılım sağladığı kültürel festivaller, geleneksel mirasın yaşatılmasında önemli bir işlev görmektedir. Prizren'de düzenlenen Genç Eller Kültür Festivali, Priştine'de gerçekleştirilen Dijital Kültür Günleri ve Yakova'daki Geleneksel Sanatlar Gençlik Buluşması, kültürel aktarımın en somut örneklerindedir (TİKA, 2024). Bu etkinliklerde, halk oyunları, geleneksel müzik, edebiyat ve el sanatları gibi alanlarda gerçekleştirilen atölyeler, gençlerin kültürel mirası deneyimlemesine ve gelecek nesillere aktarmasına olanak sağlamaktadır.

3. Dijitalleşme ve Kültürel Aktarım

Dijital çağın sunduğu imkânlar, kültürel aktarımı hızlandıran yeni yollar açmaktadır. Kosova Türk gençleri, sosyal medya platformlarında geleneksel müzik, el sanatları ve folklor üzerine içerikler üreterek kültürel mirası geniş kitlelere ulaştırmaktadır (Yıldırım, 2023). Örneğin, YouTube ve Instagram gibi platformlar aracılığıyla yayımlanan videolar, geleneksel sanatların dijital ortama taşınmasını sağlamakta ve bu süreç, gençlerin kültürel mirası yeni formlarda yeniden üretmesine olanak tanımaktadır.

GENÇLERİN KÜLTÜR AKTARIMINDAKİ ROLÜ: KOSOVA TÜRK GENÇLİĞİNİN KÜLTÜREL KÖPRÜ MİSYONU

Sonuç

Bu çalışma, Kosova Türk gençlerinin kültürel aktarım sürecindeki rolünü incelemiş ve gençlerin kültürel mirası sürdürme, dönüştürme ve yeniden üretme süreçlerine nasıl katkı sağladığını değerlendirmiştir. Özellikle Kosova Türk Gençleri Platformu'nun (KOTGEP) Genç Kalemler Projesi gibi girişimlerinin, kültürel kimlik bilincinin gelişmesine katkıda bulunduğu ortaya konmuştur. Gençlerin geleneksel festivaller, dijital içerik üretimi ve gençlik projeleri yoluyla kültürel kimliklerini nasıl koruduğu ve yeniden şekillendirdiği değerlendirilmiştir.

Gelecekteki çalışmalar, kültürel mirasın dijitalleşme bağlamında nasıl evrildiğini daha ayrıntılı inceleyerek, gençlerin kültürel kimlik inşasındaki uzun vadeli etkilerini analiz edebilir.

Kaynakça

- Süleyman, A. (2023). "Balkanlarda Türk Gençliği ve Kültürel Kimlik". Balkan Araştırmaları Dergisi, 8(3), 112-134.
- TİKA (2024). Kosova Kültürel İşbirliği Projeleri Raporu.
- Yunus Emre Enstitüsü (2023). Balkanlar'da Türk Kültürü Araştırması.
- Kosova İstatistik Kurumu (2024). Gençlik ve Kültür İstatistikleri.
- Yıldırım, M. (2023). "Dijital Çağda Kültür Aktarımı ve Gençlik". Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 89-112.
- Balkan Gençlik Araştırmaları Merkezi (2024). "Kosova'da Gençlik ve Kültürel Aktivizm Raporu".

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

ÖMER SEYFETTİN KELİMELELERLE TARİH BÖLÜMÜ

Miras: Geçmişten geleceğe aktarılan maddi ve manevi değerler bütünü.

Kosova Türklerinin kültürel mirası, taş yapılarda, el sanatlarında, türkülerde ve geleneklerde yaşamaya devam ediyor. Bu miras, sadece geçmişin kalıntıları değil, geleceğin inşasında kullanılan değerli hazinelerdir. Prizren'in dar sokaklarından Priştine'nin modern caddelerine kadar her köşede bu mirasın izlerini görmek mümkün. Genç nesiller, bu mirası dijital platformlarda yeniden yorumlayarak geleceğe taşıyor.

Cesaret: Zorluklar karşısında yılmadan ilerleme gücü; değişimi başlatma kararlılığı.

Sabiha Gökçen'in hikâyesi, Türk kadınının cesaretinin simgesidir. O, sadece gökyüzünü fethetmekle kalmadı, toplumsal kalıpları kıran cesareti ile tüm kadınlara ilham kaynağı oldu. Dünyanın ilk kadın savaş pilotu olarak çıktığı her uçuş, Türk kadınının cesaretinin ve azminin kanıtıydı. Bugün birçok kadın pilot, onun açtığı yolda ilerlerken aynı cesaretle hareket ediyor.

Bereket: Bolluk, çokluk; kültürel zenginliğin ve paylaşmanın sembolü.

Türk kültüründe bereket, sadece maddi bolluk değil, manevi zenginliği de temsil eder. Kış aylarında yapılan hazırlıklar, paylaşılan sofralar, imece usulü çalışmalar hep bereketin göstergesidir. Balkanlar'da yaşayan Türkler için bereket, komşuluk ilişkilerinden misafirperverliğe, yardımlaşmadan dayanışmaya kadar uzanan kültürel değerlerin temelidir.

Bilgelik: Geçmişten süzülen deneyim ve bilgi; kültürel aktarımın özü.

Türk kültüründe bilgelik, nesiller boyu aktarılan değerlerin özüdür. Dede Korkut hikâyelerinden günümüze, bilgelik geleneğimizin temel taşı olmuştur. Ocak başı sohbetlerinde büyüklerin anlattığı her hikâye, her öğüt, bu bilgeliğin yeni nesillere aktarılmasıdır. Balkanlar'daki Türk toplumu, bu bilgelik geleneğini koruyarak kültürel kimliğini güçlendiriyor.

GENÇ KALEMİLER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

HÜSEYİN NİHAL ATSIZ FOTOĞRAF BÖLÜMÜ TÜRKİYE'DEN BEYAZ KARELER

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

GENC KALEMILER

Kosova'nın İlk Türkçe Dijital Dergisi

www.kotgep.com